

jeg helt afgjort, man kan, og det endda uden at true den hævdvundne forskningsfrihed. Konkret mener jeg, at det direkte forskningsmæssige samspil mellem de højere undervisningsinstitutioner må betegnes som katastrofalt lavt. Med direkte forskningsmæssigt samspil mener jeg aftalte opgaver, hvor arbejds-mål, leveringstid og omkostninger er aftalemæssigt fastlagt. Til belysning af dette synspunkt kan anføres nogle tal.

Ifølge forskningssekretariatets statistik blev i 1975 anvendt ca. 2,4 milliarder kr. til forskning og udviklingsarbejde i Danmark. Heraf beløb erhvervslivets aktiviteter sig til 960 mill. kr. og forskningen på universiteterne og højere læreanstalter beløb sig til 730 mill. kr. til selvvalgte forskningsopgaver. I den nævnte periode anvendte erhvervslivet 2 mill. kr. til forskning på højere uddannelsesinstitutioner i Danmark, og ca. 15 mill. kr. blev anvendt på forskning i udlandet.

I 1977 viser statistikken, at der blev anvendt ca. 2,9 milliarder kr. til forskning og udviklingsarbejde i Danmark. Heraf beløb erhvervslivets aktiviteter sig til 1200 mill. kr., og forskningen på universiteterne og de højere læreanstalter beløb sig til 803 mill. kr. til selvvalgte opgaver. I denne periode anvendte erhvervslivet 5 mill. kr. til forskning på højere uddannelsesinstitutioner i Danmark og ca. 22 mill. kr. til forskning og udviklingsarbejde i udlandet.

Som det fremgår af disse tal er der altså i denne sammenhæng reelt tale om et meget beskedent samspil mellem erhvervslivet og de højere uddannelsesinstitutioner.

Som yderligere illustration af det lave samspilniveau har jeg nogle tal fra Norge. Sammenligner man her forholdene vedr. kontraktarbejde på Danmarks tekniske Højskole og Norges tekniske Højskole, der er af omtrent samme størrelse, hvad det akademiske system angår, så konstaterer man en markant forskel på de to højskoler. På NTH er der tilknyttet en forskningsinstitution SINTEF (Selskapet for Industriel og Teknisk forskning), som i 1977 havde en omsætning på ca. 130 mill. kr. Det norske erhvervslivs (betalte) andel heraf var ca. 37 pct. Dvs. hvis vi omregner til danske forhold, ville dette svare til en samspilsomsætning på 30-40 mill. kr. på årsbasis, dvs. en 10-dobling af det nuværende niveau!

Nu kan skeptikere indvende, at årsagen til det ringe samspil mellem forskning og erhvervsliv i Danmark skyldes, at vore forskningsinstitutioner ikke har mere at byde på. Det mener jeg imidlertid ikke er generelt rigtigt. Jeg tror, at universiteterne og de højere læreanstalter rummer en videnbank indenfor en lang række områder vedr. forskning, forskningsmetoder og -resultater såvel i Danmark som i udlandet. Men det vi mangler, er professionelle systemer, der giver erhvervsvirksomhederne bedre samspilsmuligheder med denne videnbank. Men jeg kan godt helt klart sige, at man ikke skal tro, at forskere på de højere læreanstalter i deres skuffer eller gemmer har liggende færdige produktideer, opfindelser eller forskningsresultater, der er direkte anvendelige i en konkret problemstilling.

Jeg er imidlertid overbevist om, at der ikke i almindelighed er smarte genveje omkring det førnævnte produktfremtagningsarbejde, som enhver erhvervsvirksomhed hele tiden må beskæftige sig med. Men forskningen på vore højere læreanstalter rummer et potentiale, som rigtigt udløst kan give ganske værdifulde bidrag til sådant arbejde.

Hvis man er enig i den betragtning, at der kan og bør være et væsentligt større omfang af direkte forskningsmæssigt samspil mellem erhvervslivet og de højere uddannelsesinstitutioner er det rimeligt at se nærmere på spørgsmålet om, hvorledes et sådant samspil virkeligt kan fremmes.

Jeg tror, det i denne sammenhæng er meget vigtigt at gøre sig det klart, at et reelt sammenspil er en relativt kompliceret proces, og at en lang række forhold skal være bragt i orden før et sådant samspil kan gennemføres med succes.

Noget forenklet er der efter min opfattelse to måder at arrangere sig på m.h.t. kontraktforskning. Den ene metode bygger på en laissez-faire holdning, og den svarer stort set til forholdene i dag. Grundideen er her den, at det er muligt på en højere uddannelsesinstitution at påtage sig kontraktarbejde, når blot givne regler følges, de såkaldte regler for rekvireret arbejde. Disse regler, hvis udarbejdelse stod på i en årrække, sigter hovedsageligt på at sikre ressortministeriets og rigsrevisionens kontrol med, at der intet forkert sker. Der er i dette arrangement ikke andet incitament til at påtage sig kontraktarbejde end